СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 278. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 28. листопада, 1928.

VOL. XXXVI. No. 278. Jersey City, N. J., Wednesday, November 28, 1928. THREE CENTS.

Reprisals against Ukrainian organizations in Czechoslovakia demanded by Poland. Poland bent upon crushing the Ukrainian national movement outside her borders.

BERLIN, November 26, 1928. (Special to Svoboda). — In a note dispatched by the Polish government to the government of Czechoslovakia, Poland demands the dissolution of the Ukrainian War Veterans' League, of the Ukrainian Nationalist Youth Group, of the Military Association, and the Union For National Reconstruction.

In a special clause of the note the Polish government demands from Czechoslovakia the extraditon, of the members of the Ukrainian Military Organization now resident in Czechoslovakia.

УМЕР ГЕРОЙ ЮТЛЯНДСЬКОГО БОЮ

АДМІРАЛ ШЕР, ЩО КОМАНДУВАВ НІМЕЦЬКОЮ ФЛЬОТОЮ В ЮТЛЯНДСЬКІМ БОЮ, ПОМЕР У ВАҐОНІ ПОТЯГУ.

БЕРЛІН, 26. листопада. — В дорозі з Дрездену до Мангайму помер у спальному ваґоні герой німецької фльоти адмірал Шер. Він, будучи творцем нової німецької фльоти, відогравав ще більшу ролю ніж адмірал Тірпіц.

Підчас Великої Війни Шер командував головними силами німецької фльоти, що стрінулася була на повнім морю біля Ютлянду з головними силами англійської фльоти. Там відбувся між ними найбільший в історії морський бій.

Знавці кажуть, що німецька фльота той бій виграла, бо, окружена значно більшими силами англійської фльоти, вона завдала великі страти Англійцям і вирвалася з їх сталевого кільця. В тім бою зі сторони Англійців було 45 боєвих кораблів, зі сторони Німців 27.

Німці затопили 111,980 тон анґлійської фльоти й убили та потопили 7,011 моряків. Німецькі втрати були 60,189 тон кораблів та 2,400 моряків.

Тим боєм Німці доказали, що їхня боєва фльота була найліпшою у світі, а Шер показав себе не лише прекрасним орґанізатором, але й ґеніяльним боєвим адміралом.

ВЕЛИКА БУРЯ В ЕВРОПІ.

ПІДЧАС БУРІ ЗАГИНУЛО 20 КОРАБЛІВ І 100 МОРЯКІВ. ПРО ДЕЯКІ ПАРОПЛАВИ НІЧОГО НЕ ЧУТИ.

ЛОНДОН, 26. листопада. — Четверту добу шаліє величезна буря на всьому західному березі Европи. Жертвою бурі впало найменьше 100 людей; більшість з них затонула в морі враз з пароплавами.

Занотовано 20 кораблів розбитих, або сильно ушкоджених. Багато ще є меньших кораблів, про долю яких нічого не відомо. Бояться, що ця буря потягне надзвичайно великі жертви й наробить необчислимої матеріяльної шкоди.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРОПАҐАНДА В БОЛГАРІЇ.

АРЕШТОВАНО БАГАТО ПРОПАҐАНДИСТІВ ТА ЗАТРИМАНО БАГАТО ПРОПАҐАНДНИХ МАТЕРІЯЛІВ. МОСКВА ПІДТРИМУВАЛА ПРОПАҐАНДУ ГРОШЕВО.

ВІДЕНЬ, 26. листопада. — Болгарія має тепер багато до роботи з припиненням комуністичної пропаґанди в її армії. Большевики стараються захопити під свій вплив болгарську армію.

Два комуністичні комітети ведуть у Болгарії большевицьку пропаґанду: один у Відні, а другий у Болгарії. На ведення пропаґанди видає Москва 7,000 долярів місячно.

Арештовано кількох пропаґандистів і затримано багато комуністичної літератури. Правительство заборонило ввозити до Болгарії книжки й иншу літературу, на яку складено спеціяльний індекс.

АРМІЯ ПОЛЮЄ ЗА МИХАЙЛОВИМ.

ВОЖД АЛЬБАНСЬКИХ СЕПАРАТИСТІВ ВІДМОВИВСЯ ЗДАТИСЬ ПРАВИТЕЛЬСТВУ. ПІСЛАНО ПРОТИ НЬОГО ДИВІЗІЮ БОЛГАРСЬКОЇ АРМІЇ.

ВІДЕНЬ, 26. листопада. — Завдяки активности вожда альбанських сепаратистів, Михайлова, ситуація в Болгарії стає все поважніша. Правительство вислало дивізію правильної армії до македонської границі, щоби зловити Михайлова.

Він відмовився добровільно здатися правительству, а тому надіються крівавих боїв із повстанцями, якими керує Михайлов.

ПАМЯТНИК ВИЛСОНА В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ, 26. листопада. — В подяку Злученим Державам за підтримку Румунії в приєднанню до неї Трансильванії та инших земель, буде поставлений президентови Вилсонови памятник, який стоятиме в Альба Юлія, в історичній колисці румунської незалежности.

Вугольний камінь сподіваються покласти в травні слідуючого року, коли Румунія буде святкувати приєднання Трансильванії.

Румуни-еміґранти в Злучених Державах розпочинають широку акцію по збиранню фондів для будови того памятника.

МОСКОВСЬКИЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ.

МОСКВА ПРИБИРАЄ МОНҐОЛІЮ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ В СВОЇ РУКИ.

ПЕКІН, 26. листопада. — Совітська Росія все більше кидає в Монґолію грошей та своїх аґентів, щоби скорше зробити її російською провінцією. Комісарем освіти в Монґолії призначено російського Бурята, іркутські ґазети повні оголошень, в яких пошукується російських учителів для служби в Монґолії.

Армія знаходиться в руках московських інструкторів, а монґольські офіцири їздять на військові конференції до Іркутська, Чіти та до инших російських міст.

Американські Українці протестують проти польських звірств.

PROTEST AGAINST POLISH OUTRAGES.

АМЕРИКАНСЬКА ҐАЗЕТА В РОЧЕСТЕРІ НОТУЄ ПРОТЕСТ „ОБЄДНАННЯ".

"Rochester Democrat and Chronicle" подала була в суботу, дня 10. листопада, таку телеграму з Ню Йорку:

AMERICAN UKRAINIANS URGE KELLOGG TO AID POLISH OPPRESSED KIN.

NEW YORK, Nov. 9. — The United Ukrainian Organizations of the United States today made public a telegram they had sent Secretary Kellogg appealing to the American Government "to use its influence to stop further attacks upon Ukrainians under the Polish occupations".

The message referred to recent disturbances in Lemberg, and recalled that the United States "was one of the powers which gave their silent assent to the Polish occupation of Western Ukraine".

"The allies of America", it added," inserted in the peace treaty with Poland the clause guaranteeing the so-called racial minorities the freedom of cultural and economic development, which provision was never carried out. The United States gave its assent to the decision of the council of Ambassadors of March 14, 1923, recognizing the Polish occupation of Galicia. In consequence of this, the oppressed races of Poland look up to the signatory powers as guarantors of their rights, and especially to the United States, that most disinterested of them".

ЛЮДИНА, ЩО СПІЗНЯЛАСЯ 10 ХВИЛИН.

Недавно помер у Тісвік в Англії торговець сукном Тома Нюмен. Він оставив біля трох міліонів золотих майна й цікаве завіщання: „В свойому життю мав я звичку на засідання, концерти, на свої промови, приватно чи публично завжди приходити десять хвилин пізніше. Дуже радо задержав би я цю звичку до кінця: любі приятелі! опізніть мої похорони на 10 мінут!" Одначе злобні люде кажуть, що до торговця сукном Томи Нюмена смерть прийшла 10 хвилин скорше.

ТРАҐЕДІЯ МАТЕРИ И ДИТИНИ.

В Яблонові біля Станиславова кинулася з маленькою дитиною до студні 28-літня Марія Хибін. Причиною цього нещасного кроку погані родинні відносини.

ЗАМАСКОВАНІ БАНДИТИ.

В Терлі, пов. Самбір, напало 3-ох замаскованих злочинців на коршмаря Лейбу Сільмана. Родина коршмаря, якій бандити затрозили револьверами, позволила забрати одежу вартости 300 зол.

САМОГУБСТВО.

В селі Кульчицях шлях. повісилася молода дівчина Стефанія Ґут Кульчицька на ґраґарі розпочатої хати. Причиною самогубства були зносини з сільськими хлопцями, за що брати прогнали з хати сестру, боячися неслави з її сторони. Вона, не маючи куди подітися, повісилась.

ВІДГУК СВЯТА В ПІДЛИССЮ.

Державна прокураторія потягнула до карної відповідальности п. Аґатона Добрянського за промову, яку він виголосив на Маркіяновому святі у Підлиссю.

7,000 ШЛЮБІВ ДЕННО В ЕВРОПІ.

Мимо великого крику, що подружжа упадає й число народин зменьшається, найновіші статистичні відомости успокоюють нас дещо. Довідуємося, що кожного дня присягають собі вірність і любов 7,000 мужчин і тількиж саме жінок, що робить загальну суму 2,500,000 подруж річно. Треба зазначити одначе, що в цій статистиці не є зазначені СССР, бо, як говорять, там денно заключається 10,000 подруж, а 15,000 розводів.

Найбільше женяться в Болгарії, Бельгії й Угорщині, найменше в Ірляндії й Норвеґії. Найбільше дітей родиться в Портуґалії й Литві (о, горе!). Пересічно начислюють в Европі 20,000 уродин денно.

ЛИСТИ ВАШОЇ ЖІНКИ.

Чи вільно відчиняти листи, які дістає ваша жінка? Лондонський суд у свіжім процесі заявив коротко — ні. Містер Чарлз Райс пішов на почту і відібрав там листа, адресованого до своєї жінки на „посте рестанте". Відчинив його і прочитав. Тоді жінка подала його в суд, а цей засудив його на 15 фунт. стер. „за зловживання подружними правами". На що засудить тепер муж у хаті свою жінку, коли заплатить їй такі гроші, — можна собі уявити!

НОВИЙ СПОСІБ ВІДМОЛОДЖЕННЯ.

Новий спосіб відмолодження найшов проф. Тушнов з ветеринарійного інституту в Казані. Його препарат, званий „Лістолізат", впорскується звірятам і людям. На підставі переведених ним дослідів один 80-літний старець утратив від цього середника недуґу серця та задишку, корови давали більше молока, а курки несли більше яєць.

ЗНОВУ ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В РУМУНІЇ.

Біля стації Бакеу вискочив із шин особовий поїзд Чернівці-Букарешт. Згинув один подорожний.

В залізничій катастрофі біля Слатіни згинуло 34 людей, а 50 було ранених. Підчас метушні після катастрофи злодії ограблювали вбитих і ранених.

ШЛЮБНИЙ РЕКОРД.

У „Красній Ґазеті" читаємо: Цими днями у бюрі реєстрації подруж Виборґського району явився громадянин Полаґін з Кружевного переулка 11. з фабричною робітницею, щоби вписати своє подружжа. Точно 40 хвилин пізніше подружа пара вернулась, домагаючись розводу. Причина: вони не добалакались у трамваю, в якій хаті мають мешкати. Жінка домагалася, щоби він перепровадився до неї, а муж, що його хата ліпша. Уряд не признав цих мотивів і казав їх потягнути до відповідальности.

ДУШОГУБСТВО З ЕРОТИЧНИМ ПІДЛОЖЖАМ.

В Константині, біля Варшави, застрілив капітан Ґродзельскі Івана Кольбу з Варшави. Ґродзельскі віддавна не жив в згоді з своєю жінкою. Заздрісний однак, застрілив любовника, якого застав в її кімнаті.

СЕЛЯНИН УПАВ ЖЕРТВОЮ ЛЬВІВСЬКИХ ОБМАНЦІВ.

До Львова приїхав селянин із Бобрівки (пов. Ярослав) Іван Кубай у справі виїзду до Америки. На вул. Городецькій затуманили голову Кубаєви два лотовані злодії, забрали в нього 1,670 зол., йому дали коверту з ґазетовим папером, а самі втекли. Кубай зголосився на поліції і тут з альбуму пізнав одного злодія, Беднажа. Беднажа вже арештували, а другого обманця шукають.

САЛЬВАДОР І ГОНДУРАС ВИТАЮТЬ ГУВЕРА

ГУВЕР ПРО ПОТРЕБУ ПРИЯЗНИХ ВІДНОСИН. ГОВОРИТЬ ЯК ДО ДОБРИХ СУСІДІВ.

ЛЯ УНІОН, Сальвадор, 26. листопада. — Воєнний корабель Мериленд прибув до пристані Амапалі в год. 9 рано. До самої пристані корабель не міг доїхати. Треба було всідати на поменьші судна, що підіхали до Мериленда. Та всідати не було легко, бо море було дуже неспокійне.

На березі зібралося повно народа. Коли висідав з Мериленда Гувер, привитали його з побережа 21 гарматніми вистрілами. На березі ждав на нього вибраний президент Вінценте Коліндрес з 5 міністрами з Гондурас.

По відбутім лончі відіхав Гувер до Сальвадор, де його рівкож дуже сердечно витали. В Гондурас і Сальвадор виголосив Гувер короткі промови, в яких назвав оба краї, що їх тепер відвідує, „добрими сусідами" та вказував на конечність добрих взаємних відносин між американськими державами.

ВЕСТРИС ВІДМОВИВСЯ ВІД ДОПОМОГИ.

ДО РАТУНКУ ЗГОЛОСИВСЯ КОРАБЕЛЬ СЕДРИК. КАПІТАН ВІДПОВІВ, ЩО НЕ ПОТРЕБУЄ ПОМОЧІ.

НЮ ЙОРК, 26. листопада. — Чим далі, тим більше важних подробиць виходить зі слідства, що його ведуть з приводу катастрофи з кораблем Вестрис. Траґічні ті подробиці, а заразом і загадочні. Ото з предложених рапортів, які доставила Міжнародна Корабельна Компанія Марконія, виходить, що корабель Седрик зголосився до помочі Вестрис, але капітан Вестриса, Кери, відповів, що помочі не потребує. Ту відповідь дав він на 2 і пів години передтим, заки корабель затонув.

ЗИМА ЗА ПЛЕЧИМА.

НЮ ЙОРК, 26. листопада. — Погода жартує. Недавно була спека як в літі, а сьогодня такий холодний 26 листопад, якого від довгих літ не памятають. В стейті впали сніги.

ПОЗИВАЄ О $500,000.

ТИТУЛОМ ВІДШКОДОВАННЯ З ПРИВОДУ КАТАСТРОФИ З ВЕСТРИСОМ. КАЖЕ, ЩО КОРАБЕЛЬ БУВ УШКОДЖЕНИЙ, ЗАКИ ВИЇХАВ.

НЮ ЙОРК, 26. листопада. — Спадкоємці Ізаака Нагема вкесли позов до Федерального Суду, в якім домагаються від власників затонувшого Вестриса $500,000 титулом відшкодовання, а $10,000 титулом звороту за пропавші річи, які мав з собою Нагем, а які загинули разом з кораблем. Нагем упав жертвою катастрофи.

В позві пишуть, що Нагем мав 40 літ і заробляв до 30,000 долярів річно на удержанне своєї рідні.

ВОКЕР ВИТАЄ ЛИКОРИША.

ПІДНОСИТЬ ВАГУ ТОЛЄРАНЦІЇ. ШТРАВС ДАЄ ЗОЛОТУ МЕДАЛЮ.

НЮ ЙОРК, 26. листопада. — В Сіті Гол витав мейор Вокер малого героя з Вестриса, Ніґра Лайонеля Ликорша. Вокер згадав, що коли люде зверталися до нього за помічю і простягали до нього руки з просьбою о поміч, то певно не питали його тоді, якої він раси чи релігії. І якби то ми виглядали в Америці, колиб так було не тільки в нещастю, але і в щоденнім життю.

Містер Штравс вручив молодому героеви, що спас 20 людей, золоту медалю та кількасот долярів, які зложено для нього дорогою збірки в пресі.

ЗА ПРИПИНЕННЯМ ІМІҐРАЦІЇ.

ДОМАГАЄТЬСЯ ТОГО АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ. ОСОБЛИВО РОБІТНИЧІ ЮНІЇ В ДІТРОЙТ НАРІКАЮТЬ НА КАНАДУ, ЗВІДКИ ПРИБУВАЄ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ РОБУЧИХ РУК.

НЮ ОРЛІНС, 26. листопада. — На конвенції Американської Федерації Праці поставили домагання як найострішого обмеження іміґрації з Мексика, Канади, Західних Індій та з Центральної й Полудневої Америки.

Особливо нарікали на Канаду. Підносили, що через один Виндсор переходить денно 20,000 чужинців і всі вони впадають до Дітройт та забирають роботу иншим.

МЕКСИКО БУДЕ СПЛАЧУВАТИ ДОВГИ.

ПЕРША РАТА БУДЕ ВИНОСИТИ $12,500,000.

МЕКСИКО СИТІ, 26. листопада. — Американські банкирі будуть заспокоєні. Міністер фінансів Монтес де Ока заявив, що фінансові експерти подали, що Мексико буде могло сплачувати річно по $12,500,000 з титулу сплати довгів, а в пятім році дійде вже до $40,000,000.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDFD 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N

КОНФЕРЕНЦІЯ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

Сьогорічна конференція Американської Федерації Праці, що зібралася минувшого тижня в Ню Орлінсі, заповідала як найважнійшу справу своїх нарад питанне орґанізації нових членів до робітничих юній. Каже навіть юнійний уряд, що він задумує число членів за слідуючий рік подвоїти.

Справа числа членів робітничої юнії незвичайно важна. Се не то, що справа числа робітників у підприємстві, або справа числа членів у якій добровільній орґанізації. Справа числа членів у робітничій юнії се сущна справа для успіху тої справи, для якої юнія зорґанізована. Коли юнія не обєднує маси робітництва, то й страйк, се одно з головних орудій боротьби робітників за свої права, не може бути як слід ужитий.

Тому й нема що дивуватися, що уряд Американської Федерації Праці проголошує справу зєднання нових членів до юній як своє перше завданне. Та рівночасно треба зазначити, що Американська Федерація Праці підчеркувала сю ціль на своїх конвенціях уже кілька разів, але заклики й рішення лишилися без висліду.

І не був причиною сього брак фондів. Федерація Праці не тільки резолюції ухвалювала, але давала урядови право вживати фондів на орґанізацію, а мимо сього орґанізація нових членів від війни поступила дуже слабо вперед.

Минувшого року, приміром, заповіджено було юнionізацію автомобілевого промислу, але з тої постанови нічого не осталося кромі постанови; автомобілеві робітники далі незорґанізовані. Однак у дечому орґанізаційні заходи Федерації Праці повелися, приміром у орґанізації робітників в окрузі Піедмонта в Північній Каролайні. Значить, що орґанізація робітників в юнії не є неможлива, хоча на перешкоді сьому стоять поважні перешкоди.

Але Федерація Праці є велика орґанізація, яка має силу розслідити причини слабих поводжень послідних орґанізаційних заходів. Вона має силу сказати собі відважно причини та взятися до їх поправи. Американське робітництво без сумніву мусить вважати се скандалом для себе, що союз американських робітничих юній має далі всего три й пів міліона членів, тоді як в Анґлії є в юніях чотири й пів міліона робітників, хоча Анґлія на двоє менча від Злучених Держав, і коли в Німеччині є теж півпята міліона юнійних робітників. Се повинно бути питанням чести Американської Федерації Праці покласти раз конець вічним ухвалам у сьому напрямку, за якими йде повне неробство.

ГОРІ ІМІЄМ СЕРЦА!

(Оригінальна допись до „Свободи").

I.

Маршал Пілсудскі мав уже в історії Польщі 19-го віку свого попередника; був це **Людвіґ Мерославскі,** котрий маючи вже шіснацять літ, брав участь яко хорунжий в польськім повстанню 1830-1831 років. Коли „славні" польські ґенерали та провідники так гарно списались, що **трицятьтисячну** добре узброєну польску армію **вивели за границю** та зложили у Прусії (частинно і в Австрії) зброю — Мерославскі разом з другими офіцирами і політично скомпромітованими (разом понад пять тисяч осіб) виїхав до Франції, котрої уряд удержував всіх їх коштом трох міліонів франків річно*).

Мерославскі віддався передовсім ґрунтовним студіям над тим повстанням і написав кількатомову його історію.

Він бачив, що ніяке слідуюче повстанне не зможе віднести пожаданих наслідків, коли не буде мати **добре вишколених офіцирів.** Він сам це бачив, беручи пізніше участь у польськім повстанню з **1846** року в Познанщині, та в революціях: баденській і сицилійській (1848-49).

Колиж відносини в так званій Конґресівці поміж Поляками й пануючими над ними Москалями чимраз більше застроювались і було очевидним, що мусить прийти до революції — Мерославскі оснував в Ґенуї (в Італії) польську **школу кадетів,** котру потім (в наслідок протесту Росії) переніс до Кунео.

Для відповідного обучення будучої польської революційної армії — уложив і видав Мерославскі цілий ряд **впорядів** (для косинерів, стрільців і т. п.).

В справах соціяльних був Мерославскі дуже лівих поглядів, бо переконався на власні очи, що то шляхта і вийшовші з неї ґенерали так ганебно запропастили польську справу в 1830-1831. роках. Чейже то та **шляхта не хотіла** проголосити **знесення кріпацтва,** дати польським хлопам землю, та в той спосіб звязати їх власний клясовий інтерес з інтересом польської державности!

*) Мужву польської армії видали Прусаки Росії, котра її всадила поміж своїх власних салдатів.

Мерославского і доси (хотя він вже перед 50 роками помер) ненавидять польські шляхтичі та клерикали з повної душі, а померший тогід син польського поета Адама Міцкевича — еще перед трома роками назвав його в одній часописи **„вархолом".**

Та той Мерославскі був не лиш військовим істориком і теоретиком — він був взагалі революціонером, котрому залежало на тім, щоби перемінити, **переродити душу своїх інтеліґентних земляків** (бо-ж до душі хлопа-Мазура було їм всім взагалі дуже-дуже далеко!). Знав-же він аж надто добре, що то власне інтеліґенція у всіх народів стоїть на чолі усіх визвольних рухів.

А тимчасом по революційних польських невдачах польська шляхта, а за нею і міська інтеліґенція — почали дуже скоро зживатися з **пануючим** загально станом національного положення, почали царя за свого законного „круля" уважати, а навіть до нього вірнопідданчі заяви висилати.

Про повстання почали вони говорити як про **„мржонкі",** і родились тоді навіть цілі так звані „славянофільські" теорії про злуку всіх славян під проводом царської Росії.

Хотя Мерославскі жив в Парижі, то дуже добре знав про ті настрої серед передової суспільної кляси в Польщі і болючо це відчував.

Тому то, коли в р. 1859 устроєно в Парижі дня 29 листопада свято в честь польського „листопадового ловстання (29 листопада 1830 р.) і його запрошено до виголошення реферату — він у своїй промові сказав декілька таких великих правд, котрі важні були не лиш для тодішних Поляків, але важні є і доси для кождого народа, що стогне в неволі, а хотівби піднестися з пониження і скинути її кайдани із себе.

Між иншим казав він, що Польща жиє засобами незмірмої будуччини, коби лише **навичка до ворожого повивача** не сталася її другою природою (вдачею).

Найбільшу небезпеку для поневоленого народа бачить Мерославскі у тім, коли той **народ** в наслідок перемучення, або дрімоти **привикне до своєї тюрми,** а навіть **розлюбується у ній,** та почне її уважати за своє звичайне, цілком. **порядочне помешканне** (домівку).

А далі сказав він між иншим у тій своїй промові, що Поляки, малпуючи другі народи, котрі не журяться о своє завтра, бо мають з чим на те завтра ждати — стараються **балаканиною** та **співами** заголомшити свій власний **сором.**

Коли тепер, по сімдесяти майже роках читати ті палкі, повні крівавого болю слова польського революціонера — то чоловікови аж дивно стає, як вони незвичайно відповідають теперішньому нашому положенню.

Слова Мерославского повинні тямити добре й Українці. Вони відносилися до давних Поляків, а тепер відносяться до нас, Українців. І саме тепер треба нам звертати як найбільшу увагу на те, щоби молодіж наша виховувалася в революційно-українськім дусі, щоби вчилася манiфестувати своє українство на кождому кроці, щоби не дала себе затягати в польські шори. Бо в противнсму разі нове поколінне виросте на „Поржондних Русінуф", на Поляків „греко-католицького" обряду, як це було довгими літами за Австрії. В тім вихованню молоді мусить старше покоління стати примером. Тому то треба нам зі всею силою боротися зі всякими угодовими настроями, бо ті настрої ломлять рівнож і душу молодого покоління. Коли старші визнають можливість співжиття з Польщею, то щож допера говорити про молодих, тих, що вийшли з польських шкіл, що незабаром будуть знати про українсько-польську війну тільки з книжок чи оповідань.

Тому то набирають такої великої ваги ті події, що мали місце у Львові в десятилітну річницю проголошення Західно-Української Народної Р публики.

II.

Панахида на подвірю у святого Юра, біля шість тисяч учасників, розвинення Українською Військовою Організацією свого прапора.

Польська поліція підчас походу старається **вирвати** його. Боєвики не допускають до цего (і не допустили!) Шаржа кінної поліції, — оборона з боку боєвиків. Багато людий потратованих кіньми, біля **30** поліцаїв ранених.

Кудаж хотів іти похід? На цвинтар.

Але український похід вулицями „польского" Львова, основаного руським князем Львом — „нє палагаєтса" — як говорили царські ступайки. І тому напад, тому ранені.

Однакож акція поліції видалася „патріотичней млодзєжи" невистарчаючою. Вона також формує похід і **нападає** на український **„Академічний Дім".** Польські часописи пишуть, що на невинно ідучий улицею Супінського польський похід — посипалися стріли з українського „Академічного Дому". Але передовсім улиця Супінського ані не лежить по дорозі, ані до походів не надається: вона бічна. Однакож на ній є український „Академічний Дім" — а на долині (ч. 12) українська школа.

„Академічний Дім" лежить кількасот кроків від улиці. Стріляти з нього на улицю з револьверів — нонсенс. Справа представлялася в дійсности инакше: „польска млодзєж" прийшла на улицю Супінського, зайшла через браму перед самий „Ак. Дім" та почала його штурмувати. в „Ак. Домі" було тоді заледви кількох Українців і мали лише щось пять бравнінґів, котрими почали **боронити** „Ак. Дому" і себе.

Поляків було більше. вони розбили входові двері, виважили вікна та понищили всьо, що лиш було в партерових комнатах. Навіть образам бідних учеників зі школи малярської Новаківського, виставленим в салі „Ак. Дому", не дарували: всі порізали на шкаматтє!

Оборонці мусіли спасати себе на другім поверсі і там забарикадувалися. „Млодзєж" не могла вже здобути" 2-го поверха і доперва коли надійшла поліція — наші відважні „в імєню права" мусіли її пустити. Але і поліція ґаздувала не гірше: понищила бідні студентські куферчики, а маса одягів — пропало. Одним словом „спренжистосць" — як рідко.

На тім не конець: та сама чи друга банда „дзєльней млодзєжи" нападає на дім „Просвіти" та на друкарню „Діла" у нім. Тут нищить **машину ротаційну** за **трицять чотири тисяч долярів** та инші машини, а звої паперу і рукописи викидає на улицю.

Та цего тій банді мало: вона вдирається на перший поверх до переплетні „Просвіти", нищить всьо уладження, цінні книги і рукописи, а робітницю **Михайлину Філюсівну викидає з вікна першого поверха на брук.** Вона розбиває собі голову, ломить руки, а до трох днів — **умирає!**

Справді геройство, достойне „дзярскей млодзєжи польскей!" Але що скаже культурний світ на це, **що скаже Америка,** де жінка є так шанованою і всюди має першенство?!

Нічого не скаже, коли Ви, Браття Американці, **будете мовчати** і не повідомите про всі ці польські геройства американського загалу при помочи преси і зборів.

Ю. Горовенко.

НАША ВДАЧА.

(З львівського „Нового Часу").

Писати про вдачу нашого народа —річ дуже ризиковна. Бо широка вона, як води незреґульованої ріки і змінлива, як погода в пору, коли весна приходить на зміну зимі. Словом, наша вдача неозначена. Через те ніколи невідомо, що буде завтра. Чи якась акція знайде у масах відгомін, чи ні. Чи вас завтра послухають, як до сьогодня, чи прокленуть.

Пригадуються мимоволі революційні часи. Сьогодня в повстаннях палала ціла Україна. На другий день було всюди спокійно. Сьогодня воювали повстанці враз з вами рука об руку. Завтра без ніякої причини вони переходили в противний табор і боролися проти вас. Сьогодня одушевлена маса кричала „слава" одному урядови, завтра той „славний" уряд був найбільшим його ворогом. Це маса, скажете. Але й серед одиниць ви стрінете теж саме. Рано п. Н. лає перед вами або й публично останніми словами якусь владу, а в полудне йде до тої влади і зігнений в чотири погибілі переконує її, що він так не думав. Нині напише п. ікс статтю в обороні релігії, бо він стоїть на релігійних засадах, завтра, опираючись на якімсь відірваним факті — бє в саму релігію аж любо. Одного дня визначний публіцист кидає на Рядянську Україну найстрашніші прокляття, за місяць він вихвалює її під небеса. Нині відповідальний політик говорить одно, завтра ви можете сподіватися, що він скаже зовсім противне. І так в безконечність. Ніяких засад. Місце засад займає у нас настрій. Так, настрій і більш нічого. Під впливом настрою, жалю, умучення, ненависти, страху, огірчення у нас розглядається і вирішується найважніші справи. Дошукуватися в деяких діланнях чи виступах льоґіки і послідовности — даремна справа.

Такою є наша дійсність, такі її наслідки. І через те не можемо довести до того, щоби наші противники нас шанували. Бо ми все виступаємо перед ними з двома обличчами (гріхи австрійської політики задніх дверей), а противники не знають властиво, з ким мають до діла. Чи мають нас боятись і респектувати, чи нехтувати і копати. У висліді звичайно сміються...

Цілковита відсутність засад дається у нас завважити виключно у відношенню до чужих. Бо у відношенню до своїх принціпіяльність посунена до 100%. Ану попробуйте переконати якусь так звану ліву (але національну партію) про потребу спільного виступу у загальній справі. Ні! Наші засади нам на це не дозволяють — відповідять вам. Навіть і тоді, як розходиться про відсвяткування 10-тиліття, то й тоді засади понад все.

Хто думає, що це явище иншого рода ніж у поступованню до чужих, той помиляється. Та принціпіяльність, то безпринціпність, доведена до абсурду.

Наша дійсність є застрашаючою. Старшого покоління, вихованого на старій нашій школі, вже не змінить. Важне, щоби молоде покоління не пішло тими самими слідами.

Д. Паліїв.

Славного маляря Гвістлера вчепився один маляр (що поправді не мав найменшого таланту), щоби дав його образ на париську виставу. В день отворення вистави побачив той „маляр" справді свій образ, але повішений відворотним боком, себто малюнком до стіни. Коли він з докором питався Гвістлера, що це має означати, Гвістлер сказав йому на вухо: „Тихо будьте! Не робіть галасу! Виставовий комітет згодився лише так приняти ваш образ!"

ВСЕСВІТНИЙ МОТОР.

Без сонішнього світла і сонішнього тепла наша земля була би незамешкана. Не було би сонця, то всі моря замерзли би до самого дна, таксамо всі ріки і всі жерела. Температура за короткий час мусіла би впасти дуже близько до абсолютного зера, яке є при 273 степенях земна. В лябораторіях учені вміють витворити вже майже таку температуру. Можна сказати, що сонце вправляє в рух усі земні кола. Вітрильний корабель і вітрак (вітрильний млин) стоять, коли нема вітру. А вітер або буря це ніщо інше як порушені маси повітря. Основною причиною того руху є нерівномірне огріття ріжних місць землі **сонцем!**

Водопади заосмотрюють великі простори електрикою. Вода, що плине у долини, вправляє в рух турбіни. Та дуже скоро повисихали би води, колиб їх не підкріпляли зливні дощі. То сонце випаровує води з морей, рік, озер, з лісів і левад, знову підносить їх у хмари, відки вони знову спадають як дощ і так усе й усе. Без сонішного світла не росло би ніяке дерево, яке людям достарчає дров і матеріялу, а камяне вугля це також ніщо інше як заощаджене сонішне тепло минулих міліонів літ, бо це вугля походить із останків ростин лісів камяної доби. Земна ропа (кипячка), що нині відграє чимраз важнішу ролю, походить з орґанізмів тих часів. Тай ті орґанізми могли зродитися і жити лише тому, що сонце дало умовини для життя. Словом: справді ця огняна куля там у висотах є мотором нашого життя. І можна зрозуміти народи, що почитали сонце як бога, будували йому святині, молилися до нього. Нема такого місця на землі, що не виказувало би слідів цього сонішнього культу.

„Там, де тепер, як кажуть наші мудрці, обертається бездушна огняна куля, кермував колись своїм золотим возом Геліос тихо-маєстатично", каже грецький переказ. Нинішня наука детронізувала давнього бога сонця, але цим не зменьшила чудодійної сили сонця; ба науково ще більше виказано всесильність сонця.

Греки вірили, що земля є осередком вселенної, що сонце обертається довкола землі. Та ми знаємо, що наша земля, то малесенька товаришка того сонця, та мусить вічно кружити, все й все просторами вселенної до незнаної мети. Поставмо зернятко перцю біля великого гарбуза, а матимемо менше-більше відношення землі до сонця. **Один міліон і триста тисяч земських куль змістилося би у сонці! Сто пятьдесять міліонів кільом. ділить нас від сонця.** Таку дорогу ґранат новітньої корабельної гармати мусів би летіти пятьдесять літ (колиб сила ґранату підчас лету ґранату не зменшувалася). А таки сонце на таку віддаль вправляє в рух усі „триби й колеса" вселенної! Та коли возьмемо під увагу, що наша земля з причини тої далекої віддалі та з причини своєї невеличкости може зловити лише двотисячноміліонову частинку загальної енерґії, висиланої сонцем, — то зрозуміємо, що кінець-кінців годі пізнати цей всесвітній мотор, хоч як його досліджують.

Дуже скомплікованими приладами можна змірити сонішне проміння. Енерґія, яку земля що секунди дістає в проміннях від сонця, вистарчила би, щоби піднести 330 міліонів тон (кожда по 1000 кґ.) на один кільометер високо!

Нині знаємо, що сонце то горіюча ґазова куля. Вона складається з тих самих складників, як і земля. Знаємо це завдяки дослідам, робленим над сонішним світлом при помочі т. зв. спектральної анализи. На сонці є таксамо водень, кальцій, ґелій, залізо, натрій, маґнезій, калій, нікель і т. д. і т. д. Лише з тою ріжницею, що всі ті елементи є там як жевріючі ґази, бо вже поверхня сонця має температуру яких 6,200 степенів, а в глибших верствах ця температура мусить виносити сотки тисяч. Сонце безупину тратить потрохи температури із своєї поверхні наслідком того, що випроміньовує її у простори. Та безнастанно продістаються з глибини нові струї енерґії. І ці конфлікти, переводи, струї викликують ріжні переміни на поверхні сонця. Переміни ці можна бачити добрим далековидом.

Вибухають там чудові, такі сильні, що ми не можемо навіть уявити собі їх сили, фонтани ґазів водня (звані протуберанцами). Ці фонтани були б у силі геть понести нашу землю, як струя водяної фонтани підкидає у гору корок. Холодніші маси ґазу в горішніх верствах, де відграють ролю передовсім кальцій, ґелій та ґаз водня, окутують сонце наче хмарами, а дуже рідкі, електричністю наладовані ґази окружають сонце у дальшій віддалі. При повній затьмі сонця бачимо цю поволоку як срібно-білу, дуже гарну авреолю, що окружає сонце. Хвостаті пучки, наче комети, вилітають відси у всесвітні простори.

А дуже виразно видно темні плями, які майже все є на світячій поверхні сонця. Ці плями то ніщо інше лише розбурхані простори у палаючому ґазовому морі, лійковаті заглиблення. Знаємо, що бувають такі роки, в яких на сонці є дуже богато плям, а іншими роками їх там мало. Ще цікавіше, що ті плями зявляються у доволі правильних відступах часу. Виглядає це так, начеб сонце хорувало на якусь недугу, що появляється періодично. Справедливо назвали деякі вчені ці обяви „сонішною горячкою" і нині дуже докладно мірять це зменшування і збільшування „горячки", бо все докладніше пізнають, що погода і клімат залежні є від цього змінчивого промінювання сонця. Останні три роки 1926—1928 було на сонці спеціяльно богато плям. Деякі видно було навіть голим оком через закопчене скло. То певно не був припадок, що ті три літа не мали нормальної погоди, було богато елементарних катастроф і світові жнива не випали добре.

Пересічно що одинацять літ повторяються найбільші сонішні плями.

Богато ще є загадочного на сонці. Можливо, що на сонце впливає й обіг інших планет, але це ще не доказане. Міліярди й міліярди літ кружить сонце і, як здається, ще не зужилися його „мотори".

ЯКІ ЗВІРІ НАЙНЕБЕЗПЕЧНІШІ В ІНДІЯХ?

Загально думають, що найгрізнішими з усіх звірів є тигр і що вони найрадше нападають на людей. Наука і нові досліди виявили, що так не є, а доказали, що найгрізнішою є пантера. І то тоді, коли вона постаріється, або коли є тяжко ранена, що ледво може рушатися. Тоді добичею для неї може бути лише домашня худоба й самі люде. У непроходимих джунґлях, де оселя складається всего з 20 бідолашних хат, пантера почувається безпечною і схоплює все, що їй попадеться. Самособою, що при цьому потерплять бідолашні уроженці. Коли пантера зявиться, уроженці збираються разом, а ватажок стріляє у звіра зі старої рушниці порохом і кусниками олова. Коли пантера впаде ранена, решта уроженці прибігають і добивають її списами. Потім танцюють довкола звіра, прославляючи побіду.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Як кождого року, так і сего наша елизабетська громада відсвяткувала свято української державности, як пристало на добре зорганізовану і свідому українську громаду. Сего року святкували ми ще більш торжественно. І не диво, цеж десяті роковини, цеж нова кров полялася на вулицях Львова.

Свято нашої Державности відбулося заходом Комітету всіх Братств, Товариств і Сестрицтв та співацького товариства „Боян". А відбулося воно в нашій власній домівці, в прекраснім Українськім Народнім Домі при 216 Фултон Ст.

По Службі Божій наш парох о. Кінаш відправив панахиду за полеглих героїв, а наш Хор „Боян" співав наші пречудні жалібні пісні.

Концерт відбувся о год. 7 вечером. Саля Народного Дому була битком набита. А коли піднеслася куртина, присутні побачили на сцені наш національний доробок, наше молоде покоління, тих що мають продовжати працю їхніх батьків. Всі вони зявилися на це свято з нашим знаменитим учителем П. Грабаром, щоб своїм знаменитим співом звеличати оту так дорогу нам Українцям хвилю. Хор відспівав на початку дзвінко і могуче український гимн „За Тебе, Україно".

Вступне слово виголосив наш парох о. сов. Кінаш, відомий бесідник. В своїх красноріочивих словах представив о. Кінаш присутнім листопадові події з 1918 року, а рівночасно і ті криваві події, що мали місце в листопадові дні того року.

По щиро оплескуваній бесіді о. Кінаша співав Хор „Боян". Відспівав: Ми сини могутньої країни і Гей видно село.

П-на А. Луняк віддеклямувала „Спомини з України" Василя Ілащука, гарно і вдатно. Відома наша співачка, п-на А. Левчик, проспівала нам своїм милим голосочком пісні з української опери „Запорожець за Дунаєм".

Дуже гарно вивязалися зі свого співу діти української школи в Елизабетпорт, що виступали під проводом своєго учителя п. Мостенського.

На закінчення першої части мішаний хор „Боян" проспівав: Видиш, брате мій і Гратусь сурми, Січ у бій іде.

Друга частина концерту розпочалася святочною промовою п. Дмитра Галичина, поручника Української Армії. Вже те, що бесідник служив в нашій армії і брав участь в наших визвольних змаганнях, причинилося богато до того, що всі присутні слухали його промови з особливим зацікавленням. Бесідник переповів всі фази нашої кровавої боротьби, а ціле його оповідання було просякнуте глибокою вірою в нашу остаточну побіду. Бесіда його підносила присутніх на дусі і тому її принялии присутні з повним одушевленням.

Хор „Бояна" відспівав: Ой та зажурились, і Вечірний дзвін.

Хлопці з народної школи в Елизабетпорт гарно віддеклямували: Лист засудженого до брата і З минулих днів. Деклямували: А. Ольшевський, І. Задорецький і І. Романович.

Діти з гори міста співали під проводом свого учителя п. Грабара. Співала ще п-на А. Левчик, а скрипкове сольо відограв п. І. Левчик. Вони обое добре відомі нашій публиці, яка все радо їх слухає і витає.

Знаменитим дерігентом хору був п. С. Грабар, а такою самою акомпаніяторкою була п-на М. Левчик.

На закінчення відспівав хор: Гей Ви Стрільці Січові і Ще не вмерла Україна та Не пора. А п. Яків Красновський подякував як предсідатель комітету виконавцям програми за таке гарне виконання, а публиці, що так численно зійшлася.

Весь дохід з концерту піде на українських інвалідів і буде післаний до краю через Обеднання.

А. С.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Діточе листопадове свято в Шикаго, Савт Сайд.

Заходом шкільного комітету діточої школи в Шикаго, Савт Сайд, за Вестерн улицею, відсвятковано листопадове свято в день 11. листопада в шкільній сали в чужім будинку. Є в нас на Савт Сайді свій дім й своя саля й хоч громадяни ту галю збудували зі своїх жертв, не мають можливости вживати її навіть в таких цілях як Свято Листопадове. Причини не треба тут довго шукати. Місцевий парох о. Кузьмак не має того зрозуміння, що право до галі повинно належати до тих, хто її збудував. Якаж причина тому? Чи може громадяни, які вважали за потрібне заложити свою школу, провинилися чимнебудь? Чи може вони зійшли з пантелику, до церкви не ходять, проти духовної власти виступають, колекти не платять, що не мають права до свого дому? Ні, вони є якраз примірними парохіянами, сповняють точно свої обовязки після слів „віддай Богови, що Боже, а цісареви чи народови, що народне". Річ у тому, що вони хочуть попри о. Кузьмака мати ще свою власну думку. Щож тут злого? Бог вість, а й о. Кузьмак знає.

Хоч і в чужій гали, але свято перейшло дуже торжественно. ціла наша програма була виповнена майже самими дітьми, крім деклямації панни Стефанюк.

Гром. С. Мусійчук, учитель школи, отворив свято коротким вступним словом та пояснив присутним ціль свята. Потім виступив діточий хор, який заспівав нам вязанку пісень, які діти співали з запалом. Можна було подивляти, як дітвора, яка є все під впливом американської вулиці й винародовлення, зуміла вивязатися зі своїх завдань. Комітет школи в складі гр. Шумовського, Гірняка, Сагана, Гіжовського, Щербатого, Жовнірчука й учителя Мусійчука видно не дармував а працював, за що їм належиться признання. Подібного рода національні торжества, які уряджують діти, довго останут в діточих головках в памяти й це є запорукою, що так виховані діти для нашого народу не пропащі, а це є якраз головний обовязок родичів про це подбати. Крім пісень наші діти похвалилися січовими вправами й деклямаціями, та грою на скрипку. При кінці діти відіграли представлення під назвою „На стрілецьких могилах". Представлення ясно доказало, що діти савтсайдських родичів крім своїх діточих обовязків зуміли виповнити як слід і свої діточі обовязки супроти народу. Так і правильно! Вже змалку треба запрягати дітвору до народної праці, то тоді старшим буде лекше зійти в могилу, знаючи, що лишають добрих наступників й оборонців українських інтересів на американській землі. Так виховані діти є запорукою, що коли край буде жадати помочи, вн її від теперішних ліліт дістане.

На тему збірки промовив присутний там гром. інж. Ст. Куропась, взиваючи присутних бути на цей день щедрими та жертвувати по змозі на будову дому українських інвалідів у Львові. Присутні відгукнулися, а по зложенню жертв гром. С. Мусійчук замкнув кількома словами торжество.

Честь родичам і їх дітям, що памятають про наших інвалідів і споминають їх не лише словом, але і ділом.

Присутний.

ЯСНОВИДЮЧІ НА СЛУЖБІ ПОЛІЦІЇ.

Конан Дойл, творець Шерлока Голмса, від довгих літ завзятий прихильник спіритизму, ворожить, що в найближчій майбутности зовсім буденною появою буде „ясновидючий Шерлок Голмс". Він каже так: „Кожний поліційний комісарят дістане по розпорядку одного ясновидючого. Ясновидючість і телепатія так уже нині розвинулися, що було їх злочином не використати її для громадського добра. Ясновидючі на підставі якоїнебудь дрібнички відкриватимуть небавком усі злочини, коли в трансі доторкнуться шматка одежі або іншого предмету. Вже нині поліційні урядовці часто користуються допомогою ріжних кабінетів хіромантів, ворожок і професорів чорної магії у неясних справах". Іншими словами: хутко не виплатиться бути злочинцем, бо кожну крадіж бачитимуть ясновидючі негайно.

ЛЮДОЇДСЬКІ ЗВИЧАЇ.

Населення Африки складається з: Муринів, Готентотів бушменів і карликів (Акка і Тікі-Тікі), мешканців негрийських із хамітами і семітами (Бербери й Араби) та маляйських племен і вкінці напливових Европейців, Індійців і т. д.

Щодо людоїдства і жертв у людах то вони давно були дуже поширені в цілій Африці, а найбільше серед племен Банту. Але й нині є ще той звичай у недоступних нетрях середущої Африки. Треба зазначити, що людоїство африканських племен ніколи не було таке жорстоке, як австралійських. Людоїство Африканців є радше звичаєм, традицією, що переходить із покоління на покоління, а часто основується на релігії. Цікаве, що там, де природа розсипала найщедріше свої дари, де дерева і земля родять найліпші овочі і найчудніші цвіти, де голод можна заспокоювати без труду, людина перемінилася у звіра: пожирає ближнього і робить його невільником. Зате північні народи: Ескімоси, Ляпонці, Самоїди є гостинні, хоч батьківщина їх убога, а підсоння непривітне.

При доплинах Білого Нілю і над рікою Шарі живуть племена Мамбуту і Ніям-Ніям, що були і є людоїдами. Вони дуже воєвничі. Їм так смакує людське мясо, що бували навіть випадки, що їли трупів. Такими смакунами людського мяса є і їх сусіди Озейби. Вязні, призначені на зїдження, мусять жити згідно з регуляміном, заки підуть на рожен або на сковороду. Люблять передовсім мязи, покриті тонкою верствою товщу. Тому Озейби зловленими жертвами піклуються щиро, кормлять їх спеціяльними стравами, які подають їм при акомпаніяменті музики. Ніям-Ніями (яких назва є наслідуванням руху щок при їдженні, а значить: „Їдж-їдж") живуть на східній полосі середущої Африки. Називали їх давніше „хвостатими людьми", тому що ззаду носили худобячий хвіст. Ніямніями прикрашують волосся мушлями, яких на сх. побережі уживають замісць грошей, крім того носять скляні коралики. Мають дивні ножі, звані трумляшами. До ловів уживають невеликих собак. Виробляють зручно залізне знаряддя, є добрими ловцями і торговцями. Є горді своєю народністю, зовсім високо розвинені умово, призні і щирі. Вбиту жертву чвертують, сушать на вітрі і забирають у село, як харч. Схоплених живцем людей спроваджують у село, а як убили, держать у сирім стані як присмак. З товстих людей витоплюють товщ, якого вживають до страв.

ТЕРПЕЛИВІСТЬ ТЕМІДИ.

Ще перед двома роками розписувалися ґазети про нечувану крадіж дорогоцінної посилки з почтового воза в дільниці Геттен-Гарден у Лондоні. Коли урядовець, що обслугував віз, увійшов на хвилину до почтового уряду, щоби перенести свіжі посилки, пригідний момент використав візник на те, щоби з ним втекти і обікрасти його з дорогоцінних пакунків, у яких були брилянти та дорогоцінности. Переведене слідство виказало, що візник мав двох спільників. Усі три злодії щезли, полишивши окрадений почтовий віз на одній з відлюдних вулиць. З огляду на те, що вартість крадіжи сягала до 200 тисяч ф. ст., англійське бюро детективів почало розшуки за злочинцями у всіх краях світа. Через 2 роки не було чути нічого про справу. Щойно на днях арештували в Канаді одного зі спільників злодіїв. Арештованим є таки сам візник. Його перевезуть до Англії.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ОБУРН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 283, повідомляє усіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 2. грудня, в 2-ій год. попол. точно, в Тов. Гали. Котрий член не явиться на сей мітінг заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. Проситься членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — С. Цюпило, секр.

НАЙЄГРА ФОЛС, Н. Й. Отсим повідомляється всіх членів Бр. Покр. Пр. Богородиці, від. 351, що річні збори відбудуться в неділю, 2. грудня, в гали парохіяльній, 2717 Ферри Аве., точно в 2-ій годині пополудни. Проситься всіх членів прийти на збори і вирівнати свої залеглости. Також проситься членів памятати на Сиротинець бо се дуже важна справа. Не явившийся на мітінгу член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — В. Хомищак, пр.; Ів. Козар, секр.

ЛЕЙКВУД, Огайо, Бр. Сошествія св. Духа від. 108, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 2. грудня, в гали церковній, в год. 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути на означений час. Буде вибір уряду на слідуючий рік і другі справи до полагодження. Довгуючих членів нагадується вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — М. Колодій, предс.; Д. Потажний, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 146, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 9. грудня, в Укр. Н. Школі в Н. Дітройт. Всі члени повинні явитись на годину 12-ту в полудне точно, бо сі збори займають богато часу, щоб як слід перевести. — П. Андрушків.

МІКІС РАКС, ПА. Бр. Пресв. Богородиці, від. 258, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 9. грудня, в гали Петра Мудрик, 413 Ella St. Кождий член має явитися на сім мітінгу, бо будуть важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1929 рік. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. без чи він місцевий чи позамісцевий. — Петро Кріль, секр.; Николай Афтах, предс.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 2. грудня, в годині точно 2-гій, в гали де звичайно. Проситься членів явитись на сей мітінг; не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. На мітінгу буде цілорічне справоздання урядників і контр. комісії, буде вибір уряду на 1929 рік. Проситься членів, щоби кождий член зложив по доляру на Сиротинець за 1927 і 1928 рік. — Гр. Дячишин, предс.; Теодор Іванило, кас.; Григорій Геба, секр.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 2. грудня. Кождий довжний до братства за два місяці член буде суспендований, коли не прийде на сей мітінг і не вирівнає своїх залеглостий. Також жінки-члениці повинні платити свої вкладки що місяця. Сего місяця контрольна комісія переведе контролю, тому проситься всіх членів вирівнати свої вкладки. В січні відбудеться річний мітінг. — Іван Боньчак, предс.; Антін Боньчак, кас.; Андрій Боньчак, секр.

МІКІЗ РАКС, ПА. Бр. св. Володимира, від. 91, повідомляє, що річний мітінг відбудесь в годині 12.30 попол., в неділю, 9. грудня, в гали Укр. Нар. Дому при Munson and Ella St. На порядку нарад: Вибір уряду і инші важні справи. Не явившийся член заплатить кару після статута. — Андрій Гальчак, предс.; Василь Рудавський, секр.

ДЕРРИ, ПА. Сестр. Усп. Пр. Діви Марії, від. 303, повідомляє своїх членкинь місцевих і позамісцевих, що річний мітінг відбудеться 9. грудня, в 1-ій годині пополудни, в Укр. Гали. Буде річне справоздання і вибір уряду на 1929 рік. Пригадується членкиням, котрі ще не дали жертви на Сиротинець, щоби зложили на річнім мітінгу. Не явившася членкиня заплатить кари 1 дол., а урядника 2 дол. — Катерина Королевят, предс.; Анна Баран, кас.; Катерина Бейц, секр.

НЮ КЕСЕЛ, ПА. Уряд Тов. ім. Ів. Франка, від. 74, просить членів явитися на річний мітінг, дня 9-го грудня, в год. 1.30 пополудни, в церковній гали на Ross Ave. Член, неявившийся без причини, тратить хору запомогу на 6 місяців, а урядник 1 рік. — Вас. Мудрак, предс.; Йосиф Куць, кас.; Дмитро Булій, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 363, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в суботу, 8. грудня, в годині 7-ій вечером. Проситься усіх членів явитись точно в означений час, бо є богато справ до полагодження. На сім мітінгу виберется уряд на 1929 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — С. Луцишин, предс.; Д. Мішанець, кас.; Г. Підскальний, секр.

СЛІКВІЛ, ПА. Отсим повідомляється членів Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 126, що річні збори відбудуться в неділю, 9. грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали парохіяльній при Мікійзбург Евеню. Присутність кождого члена конечна, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання уряду за рік 1928, а відтак вибір уряду на рік 1929. Неявившийся член на сей мітінг буде суспендований, без ріжниці, чи він передасть ким свою вкладку, бо переданої вкладки неприйметься, хіба з доказом важної перешкоди. Довгуючих напоминається, щоб старались вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі такі члени зістануть суспендовані. — Ів. Пендлишак, предс.; Гр. Дидів, заст. кас.; Теодор Грисяк, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 257, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться 8-го грудня, в Укр. Роб. Домі, 158 Mercer St. Проситься довгуючих членів явитись і вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Буде контроля, то кождий члени щоби не забув прийти на сей день. — С. Федович.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Відділ 288 подає до відома своїм членам, що річний мітінг відбудеться дня 15. грудня, точно в годині 7-ій вечером, в тій самій гали, де все. На сім мітінгу є обовязаний кождий член явитися: не явившийся член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. Взивається довгуючих членів, щоби прийшли і заплатили свої залегдости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Проситься тих членів, котрі ще не зложили по 1 дол. на Сиротинець У. Н. Союза, за 1928 рік, щоби прийшли і зложили по доляреви на таку гуманітарну ціль. На мітінгу буде справоздання уряду за 1928 рік і вибір уряду на 1929 рік. — Олекса Періг, предс.; Максим Паращак, кас.; Мих. Мушастий, рек. секр.; Іван Малицький, фін. секр.

СТ. ЛУІС, МО. Жіноче Тов. Любов, від. 373, повідомляє своїх членкинь що річні збори відбудуться в неділю, 9. грудня, в годині 2.30 пополудни, в Народнім Домі, 1523 Гікори Ст. Порядок нарад відбудеться після статута: справоздання контр. комісії, приниманнє нових членів, а відтак вибір нового уряду на 1929 рік. Усіх членкинь проситься прибути на збори і привести зі собою нових кандидаток. Неявившася членкиня буде віддана під дебату товариства. — Анна Громоцька, гол.; Пар. Щупляк, кас.; Анна Паращак, секр.

РОМ, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 121, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 9. грудня, в год. 1-ій пополудни, в п. Frank Klara, 225 S. Washington St. Буде вибір уряду на рік 1929. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, інакше будуть суспендовані. Взивається конторів переглянути книжки перед мітінгом. Члени котрі не були на посвяченню прапорів 1. липня, мусять заплатити по 1 дол. кари. Нових членів будемо принимати без вступного, тому користайте з нагоди і приєднуйте нових членів та вписуйте свої діти до Мол. Союза. Не явившийся на мітінг член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — М. Павелко, предс.; С. Сверидюк, кас.; В. Чуйко, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Вел., від. 87, повідомляє, що річний мітінг відбудеться в неділю, 16. грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали парохіяльній при Ellicott Road. На порядку нарад: вибір уряду на рік 1929 і другі важні справи. Проситься не забувати про жертви на Сиротинець. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Лука Курило, предс.; Василь Максимик, секр.

ДЕРРИ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 113, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться дня 16. грудня, в годині 1-ій попол. На сей мітінг має явитися кождий член, бо буде вибір уряду на 1929 рік. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 1.50 дол. Кождий член має вирівнати свої залеглости. Проситься тих членів, котрі ще не дали на Сиротинець, щоби зложили свої жертви на сім мітінгу. Будемо принимати нових членів без вступного, тому проситься членів привести хоч по одному новому кандидатови. — Нестор Курчак, предс.; Іван Шафран, секр.; Андрій Куземчак, кас.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 308, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться 16. грудня, в Укр. Нар. Домі, 1020 North 9th St. Не явившийся член на тім мітінгу підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Мик. Гудима, предс.; Гр. Качмар, кас.; Федор Данько, секр.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. Тов. Запорожська Січ, від. 355, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що річний мітінг відбудеться 16. грудня, точно в годині 2-ій пополудни, в парафіяльній гали під ч. 526 Virginia St. Проситься всіх членів і члениць явитись на сей мітінг. Буде вибір уряду на рік 1929. Неявившийся член або члениця на сей мітінг заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — Федор Солоничний, предс.; Нестор Калагурка, кас.; Василь Синайко, секр.

ЧИ ЛАСТІВКИ ВИГИБАЮТЬ?

Міжнародні стовариншення охорони птахів ствердили, що ластівки все більше покидають Европу і що за останні літа зменшення це виносить 15 процент. Явище це має кілька причин. Ластівка має двох смертельних ворогів: дроти електричних заведень з великим напруженням і павука. На довгому просторі свого лету від Африки до Европи ластівки задержуються для відпочинку кілька днів або тижнів, заки пустяться через Альпи на північ. На нещастя вибирають вони за місце відпочинку електричні дроти з високим напруженням і, самособою, падуть неживі. Нераз приключається, що ластівка в повному леті паде нежива на землю. Коли розглянути її тіло, можна найти під крилами павука, що виссав нещасній птацині всю кров і спричинив її смерть.

Mr. I. Knowitt — Sure! He's as good as anybody. — By Thornton Fisher

I BEG YOUR PARDON, SIR, BUT THIS TABLE IS RESERVED.

I DON'T CARE IF IT IS RESERVED. THIS IS A FREE COUNTRY AND I'VE A RIGHT TO SIT WHERE I PLEASE!

BUT SIR DIDN'T YOU NOTICE THE SIGN?

SIGN!! WHAT DO I CARE IF YOU'VE GOT A FENCE AROUND THE TABLE. A HOTEL RESTAURANT'S A PUBLIC PLACE.

LET ME SHOW YOU, SIR - I -

I'M JUST AS GOOD AS THE PERSONS FOR WHOM IT'S RESERVED AND I WON'T BUDGE!

М. Зощенко.

ЛЮБОВ.

Забава скінчилася пізно.

Вася Чесноков, змучений, спітнілий, з кокардою господаря при куртці, став перед Машенькою й благаючим тоном говорив:

— Зачекай, сонечко моє... Чекай на перший трамвай. Куди ти, як Бога люблю, направду... Посидьмо собі тут, зачекаймо, а ти спішишся... Зачекай на перший трамвай, як Бога люблю. Ти спітніла, а я також. Можна перестудитися на морозі, занедужати...

— Ні — каже Машенька, вкладаючи кальоші. — Гарний кавалір. Не відпроваджує дами зі страху перед морозом.

— Таж я спітнілий — повторяє Вася, майже плачучи.

— Живо, вбирайся!

Вася Чесноков убрав покірно футро й вийшов з Машенькою на вулицю, взявши її сильно під руку.

Мороз. Світить місяць. А під ногами скрипить сніг.

— Неспокійний з тебе дух — сказав Вася Чесноков, приглядаючися з захопленням на профіль Машеньки. — Другої за ніщо не відпровадивби. Бог мені свідком, направду. Тільки з любови пішов.

Машенька засміялася.

— Смієшся, скалиш зуби — сказав Вася, а я направду. Маріє Васильовно, обожаю тебе і люблю. Скажи: положися, Вася Чесноков, під трамвай і лежи на шинах, доки не надійде перший трамвай — положуся. Як Бога люблю.

— Досить уже — сказала Машенька — глянь ліпше, як чудово навколо, коли світить місяць. Гарне місто у ночі. Чудове!

— Так, чудове — сказав Вася, дивлячися з здивуванням на подряпану фасаду дому. — Дійсно, гарно, так... Так, гарно рівнож, Маріє Васильовно, ділає це, коли живеш чувством. Багато людей і партійних учених не доцінюють чувства любови, лиш я, Маріє Васильовно, доцінюю його. До самої смерти можу жити для тебе чувством, аж до самозапертя. Як Бога люблю. Скажи лиш: удар, Вася Чесноков, головою в ту стіну — ударю!

— Загальопувався — зауважила Машенька не без вдоволення!

— Як Бога люблю, трісну. Хочеш?

Парка вийшла на Круковський канал.

— Як Бога люблю, — почав знова Вася — хочеш, скочу до каналу. Добре, Маріє Васильовно? Не віриш мені. я можу доказати...

Вася Чесноков підійшов до балюстради й удавав, що спинається.

— Ах! — крикнула Машенька, — Вася! Що ти робиш!

Якась понура стать виросла зза вугла і пристанула під ліхтарнею.

— Чого деретеся? — сказала тихо та стать, оглядаючи докладно пару.

Машенька крикнула зі страху й притулилася до грати.

Чоловік підійшов близче й потягнув Васю Чеснокова за рукав.

— Ти, волокито, здіймай плащ! Лип духом... А писнеш, трісну в лобок і вже по тобі. Рузумієш, зволоч? Здіймай!

— Па... па... па... — процідив Вася, бажаючи сказати: пане, що то?

— Ну! — чоловік потягнув за полу футра.

Вася дрожачими руками розіпняв футро й здійняв.

— Чоботи також стягай — сказав чоловік, — чобіт мені також треба.

— Па... па... па... — цідив Вася, — пане, мороз...

— Ну!

— Дами не рушаєте, тільки мені кажете стягати чоботи, — сказав Вася ображеним тоном, — вона має футро й кальоші, а я маю стягати чоботи.

Чоловік подивився спокійно на Машеньку й сказав;

— Стягнеш з неї, возьмеш в горстку й всиплеш „ґотю". Вже я знаю, що роблю. Стягнені?

Зі страхом дивилася Машенька на того чоловіка й не рухалася. Вася Чесноков присів на снігу й почав розшнуровувати черевики.

— Вона також має футро — почав знову Вася — і кальоші, а я маю за всіх покутувати...

Чоловік впакувався в футро Васі, черевики всунув до кишень й сказав:

— Сиди й не рухайся й зубами не дзвони. Коли крикнеш, або рушишся, калут, по тобі! Розумієш, гицлю? І ти, дамочко...

Чоловік поспішно запняв футро й пропав у нічнім сумерку.

Вася охляв і скваснілий сидів на снігу, споглядаючи з пасією на Машеньку. Відпроваджуй її, а потім трать одежу. Так!

Коли втихли кроки грабіжника, Вася Чесноков рушив по снігу й крикнув тонким проникливим голосом:

— Поліція! Грабують! — Потім зірвався з місця й побіг по снігу, підскакуючи в страху.

Машенька остала при граті.

Наука доброго тому. — Вже шесту гальбу пива пю за ваше здоровля. Чи маю впитися як безрога, щоби навчити вас доброго тону?